

Pumpálási lemma reguláris nyelvekre

Állítás (Ez a lemma állítása)

Ha L reguláris nyelv, akkor $\exists n \geq 0$ egész szám, hogy $\forall w \in L$, ahol

$|w| \geq n$ és w minden w_1 részszavára, ahol $w = uw_1v$ és $|w_1| \geq 1$,

létezik w_1 -nek egy $w_1 = xyz$ felosztása, amelyben $y \neq \epsilon$ és amely

felbontásra $uxy^izv \in L$ minden $i \geq 0$ esetén.

Azaz: Ha L egy reguláris nyelv, akkor létezik egy olyan hossz, aminél hosszabb tetszőleges L -beli szóban tetszőlegesen kiválasztva egy ennél a hossznál nagyobb részszót igaz lesz a következő: ezen részszóban van egy olyan rész valahol, melyet tetszőlegesen sokszor megismételve (vagy elhagyva) még mindig L -beli szavakat kapunk.

Ennek a haszna:

Segítségével be lehet látni nyelvekről, hogy nem regulárisak. Ez úgy megy, hogy ha megmutatjuk egy nyelvről, hogy van olyan szava, amiben nem lehet a fentiek szerint pumpálni, akkor az tuti nem reguláris. Vigyázat! Lehetnek olyan nyelvek, amiket lehet pumpálni, de mégsem regulárisak. Vagyis ez a lemma csak a nem-reguláris nyelvek egy részét buktatja le.

Például az $\{a^kb^k \mid k \geq 1\}$ nyelv nem reguláris, mert:

Tegyük fel, hogy az. Vegyük az a^nb^n szót, ahol az n az az n , aminek létezését a lemma garantálja és jelöljük ki w_1 -nek az a^n részszót! Ha

ebben pumpálunk, akkor az a -k száma megnő, de közben a b -k száma nem változik, azaz a kapott szó nem lesz eleme a nyelvnek. Ezzel beláttuk, hogy a nyelv nem reguláris.

A lemma bizonyítása:

Ha az L nyelv reguláris, akkor van egy olyan véges automata, ami elfogadja őt. Legyen $n := |Q|$, azaz n legyen az automata állapotainak a

száma. Nézzük, hogy az automata milyen állapotokat érint, onnantól kezdve, hogy rálép a $w_1 = x_1 \cdots x_t$ ($t \geq n$) szó első betűjére, egészen

odáig, hogy lelép az utolsóról is. Ez összesen $t + 1$ állapot:

$q_{i_1}, \dots, q_{i_{t+1}}$. Mivel ez több, mint amennyi állapota az automatának van,

biztosan van közöttük két egyforma. Ha $q_{i_k} = q_{i_l} = q$, akkor ez éppen

azt jelenti, hogy a szó olvasása során az automata az $y = x_{i_k} \cdots x_{i_l-1}$ részszó olvasását a q állapotban kezdi el, elolvassa részszót és ekkor is q -

ban van. Ha ekkor megint az y részszó jönne (akárhányszor), akkor

megint csak q -ba kerülne. Mivel az eredeti teljes w szó elolvasása után

elfogadóban áll meg az automata (azaz a q -ból tovább olvasva a maradék

szót elfogadóba jutunk), a sok y -t tartalmazó futásokkor is lesz vele, azaz

ezeket a szavakat is elfogadja.

Az $i = 0$ eset úgy jön ki, hogy ha kihagyjuk az eredeti szóból az y -t, a

maradék szót akkor is a q állapotból kezdjük el elolvasni, úgy meg

elfogadunk.